

655

Besluit van 24 december 1986, houdende vaststelling van een algemene maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 5 van de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering, artikel 5 van de Ziektewet en artikel 5 van de Werkloosheidswet (Aanwijzing van gevallen waarin een arbeidsverhouding als dienstbetrekking wordt beschouwd)

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 24 november 1986, Directoraat-Generaal Sociale Zekerheid, Directie Sociale Verzekeringen, Hoofdafdeling Werknemersverzekeringen, Afdeling Werkloosheidsregelingen, nr. SZ/SV/WV/WW/SVW/86/09845;

Gelet op artikel 5 van de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (Stb. 1977, 492), artikel 5 van de Ziektewet (Stb. 1967, 473) en artikel 5 van de Werkloosheidswet (Stb. 1986, 566);

De Raad van State gehoord (advies van 16 december 1986, nr. W12.86.0607);

Gezien het nader rapport van de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 19 december 1986, nr. SVW/86/10736;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Artikel 1

1. Als dienstbetrekking in de zin van de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (Stb. 1977, 492), de Ziektewet (Stb. 1967, 473) en de Werkloosheidswet (Stb. 1986, 566) wordt beschouwd de arbeidsverhouding van de persoon die als thuiswerker arbeid verricht en van de persoon die hem als hulp bij het verrichten van zijn arbeid bijstaat, indien zij deze arbeid persoonlijk verrichten.

2. De arbeidsverhouding, bedoeld in het eerste lid, wordt slechts als dienstbetrekking beschouwd indien:

a. zij is aangegaan voor een aaneengesloten periode van ten minste dertig dagen;

b. het bruto-inkomen uit deze arbeidsverhouding per maand doorgaans ten minste 40% van het minimumloon, bedoeld in artikel 8, eerste lid, onderdeel a, van de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag (Stb. 1968, 657) zal bedragen;

c. voor de persoon jonger dan 23 jaar, wiens bruto-inkomen uitsluitend in verband met zijn leeftijd op een lager bedrag dan als bedoeld in

onderdeel b is vastgesteld, het bruto-inkomen uit deze arbeidsverhouding doorgaans ten minste 40% van het voor zijn leeftijd geldende minimumloon, bedoeld in artikel 7, derde lid, en artikel 8, derde lid, van de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag zal bedragen.

3. Indien binnen dertig dagen na het einde van een arbeidsverhouding met dezelfde opdrachtgever een nieuwe arbeidsverhouding wordt aangegaan, geldt het tweede lid, onderdeel a, niet voor die nieuwe arbeidsverhouding, tenzij de tijdvakken waarvoor de arbeidsverhoudingen zijn aangegaan te zamen korter zijn dan dertig dagen.

4. Hetgeen een thuiswerker en de persoon die hem als hulp bij het verrichten van de arbeid bijstaat gezamenlijk aan bruto-inkomen ontvangen, wordt voor de toepassing van het tweede lid, onderdeel b en c, geacht door ieder van hen voor een gelijk deel te zijn ontvangen, tenzij van een andere verdeling blijkt.

Artikel 2

Als dienstbetrekking wordt niet beschouwd de arbeidsverhouding van de thuiswerker die:

- a. zich doorgaans laat bijstaan door meer dan twee andere personen, niet zijnde zijn echtgenoot of zijn tot zijn huishouden behorende minderjarige kinderen;
- b. behoort tot een groep personen, aangewezen door Onze Minister.

Artikel 3

1. Zonodig in afwijking van de artikelen 3, 4 en 5, onderdeel a, b en c, van de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering, de Ziektewet en de Werkloosheidswet wordt als dienstbetrekking beschouwd de arbeidsverhouding van de persoon die persoonlijk arbeid verricht ten behoeve van een derde door tussenkomst van de natuurlijke persoon tot wie of van het lichaam tot welk de arbeidsverhouding bestaat.

2. Het eerste lid is niet van toepassing in gevallen, aangewezen door Onze Minister.

Artikel 4

Als dienstbetrekking wordt beschouwd de arbeidsverhouding van de persoon die als musicus of anderszins als artiest optreedt.

Artikel 5

1. Als dienstbetrekking wordt beschouwd de arbeidsverhouding van de persoon die, anders dan bedoeld in de artikelen 1, 3 en 4, persoonlijk arbeid verricht op doorgaans ten minste twee dagen per week.

2. De arbeidsverhouding, bedoeld in het eerste lid, wordt niet als dienstbetrekking beschouwd, indien:

- a. zij een arbeidsverhouding is als bedoeld in de artikelen 3, 4 of 5, onderdeel a, b of c, van de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering, de Ziektewet of de Werkloosheidswet doch de persoon uit hoofde van deze arbeidsverhouding niet als werknemer wordt beschouwd;
- b. de persoon, werkzaam in de arbeidsverhouding, behoort tot een groep personen, aangewezen door Onze Minister.

3. Artikel 1, tweede en derde lid, is van toepassing op de arbeidsverhouding, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat in plaats van het bruto-inkomen per maand het bruto-inkomen per week en in plaats van het minimumloon, bedoeld in artikel 8, eerste lid, onderdeel a, het minimumloon, bedoeld in artikel 8, onderdeel b, van de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag, in aanmerking wordt genomen.

Artikel 6

Als werkgever wordt beschouwd in de gevallen, bedoeld in de artikelen 3 en 5, de natuurlijke persoon op wie of het lichaam waarop de verplichting rust het loon te betalen.

Artikel 7

Onder bruto-inkomen, genoemd in de artikelen 1 en 5, wordt verstaan het loon in de zin van de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag.

Artikel 8

1. Voor de toepassing van de artikelen 1, 4 en 5, wordt niet als dienstbetrekking beschouwd de arbeidsverhouding van de persoon die:
 - a. arbeid verricht in de uitoefening van een bedrijf of in de zelfstandige uitoefening van een beroep;
 - b. het verrichten van de arbeid rechtstreeks is overeengekomen met een natuurlijk persoon ten behoeve van diens persoonlijke aangelegenheden;
 - c. arbeid van overwegend geestelijke aard verricht;
 - d. werkzaam is in een arbeidsverhouding, die in overwegende mate wordt beheerst door een familieverhouding.
2. Onze Minister is bevoegd regels te stellen met betrekking tot het eerste lid.

Artikel 9

Tussen Onze Minister en Onze Minister van Financiën dient overeenstemming te bestaan omtrent het aanwijzen van een groep personen of van gevallen, bedoeld in de artikelen 2, 3 en 5 en omtrent het stellen van regels, bedoeld in artikel 8. Alvorens over te gaan tot het aanwijzen van een groep personen of van gevallen of tot het stellen van regels hoort Onze Minister de Sociale Verzekeringsraad.

Artikel 10

Het besluit van 14 december 1973, Stb. 627, wordt ingetrokken.

Artikel 11

Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 januari 1987.

Lasten en bevelen, dat dit besluit, met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat daarvan afschrift zal worden gezonden aan de Raad van State.

's-Gravenhage, 24 december 1986

Beatrix

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
J. de Koning

Uitgegeven de *dertigste* december 1986

De Minister van Justitie,
F. Korthals Altes

Het advies van de Raad van State is openbaar gemaakt door terinzagelegging bij het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Tevens zal het advies met de daarbij terinzage gelegde stukken worden opgenomen in het bijvoegsel bij de Nederlandse Staatscourant van 13 januari 1987, nr. 8

Inleiding

In dit besluit worden regels gesteld op grond van artikel 5 van de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (Stb. 1977, 492) (WAO) en de Ziektewet (Stb. 1967, 473) en op grond van artikel 5 van de nieuwe Werkloosheidswet (Stb. 1986, 566).

In deze regels worden bepaalde arbeidsverhoudingen als dienstbetrekking beschouwd voor zover zij niet al op grond van de artikelen 3 en 4 van genoemde wetten en genoemd wetsvoorstel als dienstbetrekking worden aangemerkt.

Op grond van de artikelen 5 van de WAO, de Ziektewet en de huidige Werkloosheidswet (Stb. 1967, 421) geldt nu het besluit van 14 december 1973, Stb. 627.

De totstandkoming van een nieuwe Werkloosheidswet en de inwerking-treding van deze wet op 1 januari 1987 nopen tot aanpassing van dat besluit.

Uit een oogpunt van actualisering is gekozen voor een hernieuwde vaststelling bij algemene maatregel van bestuur in plaats van een aanpassing op onderdelen van het bestaande besluit.

Teneinde te voorkomen dat lacunes ontstaan in de verzekering tegen geldelijke gevolgen van werkloosheid door vervanging van de huidige Werkloosheidswet door de nieuwe Werkloosheidswet is de datum van inwerking-treding van dit besluit gesteld op hetzelfde tijdstip als waarop de nieuwe Werkloosheidswet in werking treedt.

Aangezien er bij de WAO en de Ziektewet geen sprake is van intrekking en de regelgeving op grond van artikel 5 van deze wetten inhoudelijk geen wijziging ondergaat kan de hier voorgestelde algemene maatregel van bestuur met betrekking tot deze wetten op elk tijdstip in werking treden.

Deregulering

In verband met dereguleringsaspecten wordt naast de voorgemelde doelstelling van de regeling nog het volgende vermeld.

Het voorliggende besluit heeft behalve met de wetten, waarop het is gebaseerd, samenhangen met een op basis van artikel 4 van de Wet op de loonbelasting 1964 (Stb. 521) getroffen besluit inzake het begrip dienstbetrekking. Aangezien het onderhavige voorgestelde besluit geen wijziging van de bestaande praktijk brengt is er echter geen gevaar voor discoordinatie. Met andere bestaande of in voorbereiding zijnde regelingen heeft het voorgestelde besluit geen samenhangen.

Ter uitvoering zijn geen nieuw in te stellen organen nodig.

Evenmin worden nieuwe bestuursinstrumenten geschapen. De in het besluit neergelegde aanwijzingsbevoegdheden en de bevoegdheid tot regelgeving zijn gelijk aan de bevoegdheden, neergelegd in het genoemde in te trekken besluit. Er zal derhalve geen sprake zijn van een vergroting van werklasten.

Algemene opmerkingen

Evenals gold voor het besluit van 14 december 1973, Stb. 627, moet ook voor dit besluit onder de aandacht worden gebracht dat, alvorens men tot toepassing van dit besluit overgaat, beoordeeld moet worden of er al dan niet sprake is van een echte dienstbetrekking dan wel van een daarmee gelijkgestelde arbeidsverhouding als bedoeld in de artikelen 4 van de WAO, de Ziektewet en de voorgestelde nieuwe Werkloosheidswet. Eerst wanneer van deze situaties geen sprake is kan toetsing aan dit besluit plaatsvinden. Waar immers de in de wet zelf neergelegde regels al leiden tot verzekeringsplicht, is toetsing aan dit besluit overbodig.

Waar dezelfde regels al leiden tot uitsluiting van de verzekeringsplicht mag niet door toetsing aan dit besluit alsnog verzekeringsplicht ontstaan. Het bepaalde in artikel 5, tweede lid, onderdeel a, van dit besluit heeft hierop betrekking.

Een tweede opmerking gaat over het begrip «doorgaans», dat in dit besluit op enkele plaatsen voorkomt in verband met het loon dat wordt ontvangen en de omvang van het arbeidspatroon per week.

Bij de invulling van dit begrip staat voorop hetgeen bij aanvang van de arbeidsverhouding voor die arbeidsverhouding voor de verdere duur mag worden verwacht.

Bij beantwoording van de vraag, wanneer van «doorgaans» sprake is kan worden meegegeeld dat een termijn van ten minste een maand voldoende moet worden geacht voor de vaststelling van een arbeidspatroon.

In dit verband is van belang dat de beoordeling van de verzekeringsplicht in eerste instantie door de werkgever gebeurt, telkens bij de aanvang van de arbeidsverhouding.

Het is dus niet de bedoeling dat de werkgever een maand wacht, alvorens te beoordelen of aan het begrip «doorgaans» wordt voldaan. Wel zal het tijdens de duur kunnen voorkomen dat van de arbeidsverhouding de verwachtingen omtrent het arbeidspatroon wijzigen. Dit kan dan gevolgen hebben voor de verzekeringsplicht. Het is dus voor zowel werkgever als werknemer van belang op deze wijzigingen alert te blijven.

Een derde algemene opmerking gaat over de enkele keren voorkomende bepaling dat arbeidsverhoudingen, aangegaan voor korter dan dertig dagen, niet tot verzekeringsplicht kunnen leiden.

Met enige nadruk wordt er hier op gewezen dat met deze bepaling slechts wordt bedoeld op die gevallen, waarin die kortere duur van de arbeidsverhouding is neergelegd in een afspraak tussen partijen.

Is geen afspraak gemaakt over de duur van de arbeidsverhouding, dan geldt dat de arbeidsverhouding is aangegaan voor onbepaalde duur.

Is er een afspraak die een periode langer dan dertig dagen omvat en wordt de arbeidsverhouding toch binnen 30 dagen beëindigd, dan is die bepaling evenmin van toepassing. Het gaat hierbij overigens om een periode, waarbij de zaterdag en zondagen worden meegerekend. Laat men deze buiten beschouwing – en dat kan bij onderbroken arbeidsverhoudingen ook niet anders – dan moet de periode van 30 dagen uiteraard worden verstaan als de periode van 23 werkdagen.

Uiteraard moet de arbeidsverhouding niet alleen voldoen aan de criteria aangaande de duur, maar ook aan de overige criteria, wil van verzekeringsplicht sprake kunnen zijn.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1

Dit artikel regelt de voorwaarden, waaronder thuiswerkers en hun hulpen, als hun arbeidsverhouding geen dienstbetrekking is, toch geacht worden in dienstbetrekking te werken.

Waar in het eerste lid wordt gesproken van het persoonlijk verrichten van de arbeid, wordt daarmee op de feitelijke situatie gedoeld. Dit hoeft dus niet te zijn overeengekomen.

Wat het tweede lid, onderdeel a, betreft wordt verwezen naar de algemene opmerkingen.

De in de onderdelen b en c vervatte inkomensvloer is opgenomen om te voorkomen dat verzekeringen voor te geringe bedragen ontstaan (krumelverzekeringen). Bovendien geeft deze vloer een goede aansluiting bij de in artikel 5 vervatte minimum-eisen voor personen die persoonlijk arbeid verrichten en wier arbeidsverhouding op grond van dat artikel als dienstbetrekking wordt aangemerkt.

Onder minimumloon wordt in dit kader verstaan het bedrag van het minimum(jeugd)loon, zoals dat laatstelijk werd vastgesteld.

Ook voor de toelichting op het derde lid wordt eerst verwezen naar de algemene opmerking ter zake.

Teneinde te voorkomen, dat constructies worden gekozen, waarbij in feite doorlopende arbeidsverhoudingen steeds opnieuw worden aangegaan voor een periode korter dan dertig dagen of 23 werkdagen, is dit lid opgenomen. Eerst wanneer er een periode van langer dan dertig dagen of 23 werkdagen ligt tussen het einde van een arbeidsverhouding en de aanvang van een nieuwe arbeidsverhouding met dezelfde opdrachtgever is toepassing van het tweede lid, onderdeel a, weer mogelijk.

Dit kan er evenwel toe leiden dat arbeidsverhoudingen van enkele dagen leiden tot verzekeringsplicht. De laatste zinsnede van het derde lid beoogt dit effect zoveel mogelijk te voorkomen.

Artikel 3

Dit artikel regelt de verzekeringsplicht van hen, die door tussenkomst van uitzendbureaus werken of anderszins in een uitleenverhouding werkzaam zijn.

Artikel 4

Dit artikel regelt de verzekeringsplicht van hen, die als musicus of anderszins als artiest optreden.

Gezien het bijzondere karakter van de werkzaamheden en de arbeidsverhouding van deze personen – zij kunnen in een periode van een maand zeer vele opdrachtgevers hebben en zijn bovendien vaak onregelmatig werkzaam – worden voor hen de in artikel 1, tweede lid, omschreven voorwaarden niet gesteld.

Artikel 5

Dit artikel regelt de verzekeringsplicht van personen die tegen betaling persoonlijk arbeid verrichten en wier arbeidsverhouding op grond van de wettelijke bepalingen niet als dienstbetrekking wordt beschouwd.

Voor het begrip «doorgaans» in het eerste lid en voor het tweede lid, onderdeel a, wordt verwezen naar de algemene opmerkingen.

In het derde lid wordt het bepaalde in artikel 1, tweede en derde lid, ook van toepassing verklaard op deze groep personen, zodat wat ter toelichting op de laatstbedoelde leden is opgemerkt, ook hier geldt.

Artikel 7

Bij de vaststelling van het bruto-inkomen wordt aangehaakt bij het loonbegrip, genoemd in artikel 6 van de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag (Stb. 1968, 657).

Artikel 8

In dit artikel wordt limitatief opgesomd in welke gevallen geen sprake kan zijn van een dienstbetrekking.

Vooraf voor de toepassing van dit artikel is het van eminent belang in het oog te houden dat eerst wordt bekeken of niet al op grond van de in de wet zelf neergelegde bepalingen sprake is van verzekeringsplicht.

Wordt bijvoorbeeld in een normale dienstbetrekking arbeid van geestelijke aard verricht, dan bestaat op grond van de in de wet zelf neergelegde bepalingen verzekeringsplicht zodat dit besluit toepassing mist.

Onder «geestelijk» wordt in het kader van dit besluit verstaan: godsdienstig, religieus en levensbeschouwelijk.

Artikel 9

De procedurele voorschriften waaraan de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid moet voldoen bij het aanwijzen van een groep personen of van gevallen en bij het stellen van regels zijn in dit artikel vervat. Deze procedurele voorschriften zijn niet nieuw. Zij staan reeds in het huidige besluit.

Met betrekking tot de mogelijkheid tot het stellen van nadere regels en het doen van aanwijzingen kan nog het volgende worden opgemerkt.

De praktijk is met betrekking tot de vormen van arbeidsverhoudingen zo gevarieerd dat echte volledigheid bij de regelgeving ter zake niet gemakkelijk zal kunnen worden bereikt.

Bovendien gaat het om een dynamische praktijk, terwijl regelgeving op zichzelf per definitie aan een zekere starheid lijdt. Bevoegdheden als de hier bedoelde zijn dan ook nodig om de regelgeving de soepelheid mee te geven aan te kunnen sluiten bij veranderde behoeften in de praktijk of, als dat nodig zou zijn, ongewenste effecten te neutraliseren.

In het verleden is van enkele van deze bevoegdheden ook gebruik gemaakt. Zo bleken degenen die op free-lance basis als auteur of redactie-medewerker werkten behoefte te krijgen aan verzekeringsplicht op grond van de werknemersverzekeringen. Aan die behoefte kan op grond van deze bevoegdheden worden voldaan.

Verzekeringsplicht voor bestuurders van stichtingen en verenigingen en commissarissen van vennootschappen kon met gebruik van deze bevoegdheden worden voorkomen. Deze arbeidsverhoudingen hebben, naar ook in de literatuur wordt aangenomen, immers meer het karakter van overeenkomsten tot het verrichten van enkele diensten.

Uit het feit dat binnenlandse artiesten regelmatig om een aanwijzing als zelfstandige vragen blijkt voorts dat ook met die aanwijzingsbevoegdheid in een praktische behoefte kan worden voorzien.

Artikel 10

Dit artikel regelt de intrekking van het huidige besluit tot aanwijzing van gevallen waarin een arbeidsverhouding als dienstbetrekking wordt beschouwd (Stb. 1973, 627). Hiermede wordt in elk geval voorkomen dat op grond van de WAO en de Ziektewet formeel twee besluiten van gelijke strekking kunnen gelden.

Artikel 11

In dit artikel is de inwerkingtreding van deze algemene maatregel van bestuur bepaald op hetzelfde tijdstip als de nieuwe Werkloosheidswet, teneinde lacunes te vermijden in de verzekering van de groepen personen, genoemd in dit besluit. Zoals in de inleiding van deze toelichting vermeld, doet zich het gevaar van lacunes niet voor bij de WAO en de Ziektewet.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
L. de Graaf